

# Fietswijzer

Verlaag stress en verminder kosten



Kennispartners:





# Inhoud

Op de fiets naar het werk .....	3
<b>1 De voordelen van fietsen .....</b>	<b>4</b>
<b>2 Fietsbeleid opstellen .....</b>	<b>5</b>
Een fiets vergoeden, verstrekken of ter beschikking stellen .....	5
Renteloze lening voor een fiets .....	7
Vergoedingen die fietsgebruik stimuleren .....	7
Zorg voor goede voorzieningen .....	8
<b>3 Aanpak: hoe stimuleer je werknemers te gaan fietsen? .....</b>	<b>9</b>
Maatwerk is noodzakelijk .....	9
De omvang van jouw doelgroep en fietspotentie bepalen .....	9
Reisgedrag veranderen .....	10

# Op de fiets naar het werk

Fietswijzer voor effectief fietsbeleid

Beste werkgever,

Voor je ligt de Fietswijzer: een hulpmiddel voor effectief fietsbeleid binnen jouw organisatie. Er zijn veel goede redenen om je medewerkers te stimuleren vaker de fiets naar het werk te pakken. Fietsen is goed voor het milieu, bespaart kosten, zorgt voor minder files en is uitstekend voor de gezondheid. Deze Fietswijzer helpt je op weg om goed fietsbeleid te ontwikkelen. Zo kan ook jouw organisatie profiteren van alle voordelen van de fiets.

## **Auto van de zaak of fiets van de zaak?**

Werkgeversbeleid richt zich nog vaak op de auto, zowel voor het zakelijke als het woon- werkverkeer. Dat is opvallend, want Nederland is een echt fietsland. Toch zijn werkgevers nog sterk georiënteerd op de auto. Ook kennen ze vaak niet de mogelijkheden om werknemers een 'fiets van de zaak' te bieden, en hebben zij geen fietsregeling. Een gemiste kans, vinden wij. Er zijn namelijk genoeg argumenten om fietsen te stimuleren en autogebruik te verminderen.

Marjolein Demmers, directeur bij Natuur & Milieu: "Fluitend op de fiets naar je werk in plaats van aansluiten in de file? Daar profiteert niet alleen de fietser van, maar ook de omgeving en de economie. Het draagt bij aan lagere mobiliteitskosten, minder vervuiling en gezondere werknemers. Werkgevers hebben daarbij een belangrijke taak. Zij kunnen het aantrekkelijk maken voor hun werknemers om vaker de fiets te pakken."

Peter Niesink, Algemeen Directeur bij BOVAG: "BOVAG is fan van fietsen. Fietsen is gezond en kan de drukte in het woon-werkverkeer verlichten. Daarom is het goed dat de fiets-van-de-zaak een stuk aantrekkelijker is gemaakt."

Hugo Houppermans, directeur coalitie Anders Reizen: "Als werkgever kun je fietsen extra stimuleren door ook een kilometervergoeding voor de fiets te introduceren. Het wordt nog aantrekkelijker wanneer die fiets-kilometervergoeding gelijk getrokken wordt aan die van de auto. Een van onze leden hanteert zelfs een hogere kilometervergoeding voor de fiets, dat is helemaal geweldig!"

## **Aan de slag met fietsbeleid**

Maar hoe krijg je werknemers zover dat zij vaker de fiets pakken? Deze Fietswijzer – gepubliceerd door Natuur & Milieu, 3pm en Bovag – geeft tal van praktische maatregelen om fietsen te stimuleren.

Minister voor Milieu en Wonen Stientje van Veldhoven: "Ik fiets zelf graag van en naar het werk; een actieve start van de dag of op weg naar huis mijn hoofd leegmaken. En dat doen steeds meer mensen. Fietsende werknemers zijn frisse werknemers. Ze zijn minder vaak ziek en dragen bij aan schone lucht en een gezond klimaat. Je kunt als werkgever veel doen om mensen te verleiden naar het werk te fietsen. En jij plukt daar ook de vruchten van: een investering in de fiets is makkelijk terugverdiend. Met alle mogelijkheden zo mooi op rij in deze Fietswijzer, nodig ik je dan ook van harte uit om dat te doen!"

## **Veel succes met het stimuleren van fietsen binnen jouw organisatie!**

# 1 De voordelen van fietsen

Fietsen naar het werk heeft voordelen voor zowel medewerkers als werkgevers. We zetten ze hier op een rij.

## Fietsen is beter voor het milieu en de leefomgeving:

- De gemiddelde CO<sub>2</sub>-uitstoot van één kilometer rijden met een conventionele auto is 0,22 kg. Met een elektrische fiets die met grijze stroom wordt opgeladen is dat 0,007 kg, ofwel 97 procent lager! Rijden op een gewone fiets veroorzaakt natuurlijk geen uitstoot.<sup>1</sup>
- (Elektrische) fietsen zijn schoon en stil. Een automobilist die overstapt op fietsen, verlaagt de uitstoot van roet en andere vervuilende stoffen. En hij zorgt natuurlijk voor minder geluidsoverlast. Zo helpt hij gezondheidsproblemen te voorkomen bij omwonenden. Zoals kanker en longziekten, maar ook slaapgebrek, stress, verhoogde bloeddruk en mentale klachten.
- Een auto neemt zeven keer zoveel plek in als een fiets. Minder parkeerplaatsen betekent meer ruimte voor recreatie, spelen, natuur en bebouwing. Kiezen voor de fiets leidt dus tot een leefbare omgeving.
- Door de verstedelijking neemt de druk op wegen en openbaar vervoer toe. Op de fiets omzeil je files en drukte. En je bevordert de leefbaarheid in onze steden.

## Fietsen maakt medewerkers fitter en gelukkiger:

- De rit van huis naar kantoor is het minst gelukkig deel van de dag en vormt de laagst gewaardeerde activiteit. Brits en Canadees onderzoek toont aan dat mensen die lopend of fietsend naar het werk gaan, gezonder én gelukkiger zijn dan forensen die met de auto reizen.<sup>2</sup>
- Als 10 procent van onze bevolking meer fietst, daalt het aantal inwoners met 'bewegingsarmoede' met 1,5 procentpunt.

1) Bron: CO2emissiefactoren.nl

2) Bron: 'Association between active commuting and incident cardiovascular disease, cancer, and mortality: prospective cohort study', British Medical Journal, April 2017

## Wie wordt gelukkig van fietsen in de regen?

Als het gaat om fietsen naar werk, bestaat er een lange lijst smoesjes om het niet te doen. Met stip op één: 'Het regent altijd.' Maar volgens het KNMI regent het gemiddeld 7,5 procent van de tijd. Dus 92,5 procent van de tijd is het droog! Belgisch weerman Frank Deboosere fietst al jaren elke dag naar zijn werk en telt de minuten die hij in de regen fietst. Hij komt uit op 7,3 procent van zijn fietstijd. Gerard Poels doet hetzelfde en houdt zijn cijfers bij op [www.hetregentbijnaoet.nl](http://www.hetregentbijnaoet.nl). Ook hij komt tot vergelijkbare cijfers.

## Fietsen leidt tot veel lagere kosten:

- Een langs de weg geparkeerde auto neemt zeven keer zoveel ruimte in als een fiets in een fietsenrek. En een auto op een parkeerterrein maar liefst zestien keer zoveel.
- Een auto kost de werkgever en werknemer veel geld, ook als hij stilstaat.
- Een fietskilometer kost bijna niets: stallingskosten van fietsen zijn laag, fietsen kunnen voordelig gefinancierd worden, hebben bij goed onderhoud een lange levensduur, en ze hebben geen of (in geval van een elektrische fiets) zeer lage brandstofkosten.

## Kosten besparen met fietsen

Een medewerker die met de eigen auto naar het werk komt, kost een werkgever gemiddeld 5.000 euro per jaar. Op sommige bedrijventerreinen zijn alleen al de kosten van een parkeerplaats 5.000 euro. Het behoeft weinig toelichting dat fietsen vele malen goedkoper is. De besparingen die een fietsende werknemer bovendien oplevert door lager verzuim en hogere fitheid, zijn moeilijk in kosten uit te drukken.

## 2 Fietsbeleid opstellen

Wil je aan de slag met fietsbeleid voor jouw organisatie? Er zijn vele manieren om het reisgedrag van je werknemers te beïnvloeden. Je kunt kiezen voor belonen, verleiden, ondersteunen en ontmoedigen, of een combinatie. Om fietsen te stimuleren, is het belangrijk een relatief voordeel te creëren ten opzichte van autorijden. Dit kan een voordeel zijn in geld, bijvoorbeeld door een vergoeding te geven of juist kosten in rekening te brengen. Het kan ook een voordeel zijn in gemak, door voorzieningen aan te bieden of juist weg te nemen. Regelingen, vergoedingen en voorzieningen

moeten voor de fietsende collega minimaal op een gelijk niveau liggen als die voor de autorijdende collega.

### Een fiets vergoeden, verstrekken of ter beschikking stellen

Er zijn verschillende mogelijkheden om fietsbezit te stimuleren. In onderstaande tabel zetten we de opties op een rij met de gevolgen voor eigendom, fiscale regelingen en onderhoud.

	Vergoeden	Verstrekken	Ter beschikking stellen
<b>Eigendom</b>	<p>Werknemer koopt een fiets of leaset deze privé. De werkgever vergoedt een deel van de aanschafprijs of het maandelijkse leasebedrag.</p> <p>Werknemer is eigenaar van de fiets (bij privélease is de leasemaatschappij de juridische eigenaar).</p>	<p>Werknemer koopt de fiets of leaset deze privé. De werkgever vergoedt de totale aanschafprijs of het totale leasebedrag.</p> <p>Werknemer is eigenaar van de fiets (bij privélease is de leasemaatschappij de juridische eigenaar).</p>	<p>Werkgever schaft de fiets aan en stelt deze ter beschikking aan de werknemer voor woon-werkverkeer, zakelijk en privégebruik.</p> <p>De werkgever is eigenaar. Of een werkgever leaset een fiets bij een leverancier voor een werknemer. In dat geval is de leverancier eigenaar.</p>
<b>Fiscale regeling</b>	<p>Een vergoeding is belastbaar loon, tenzij vergoed uit de vrije ruimte in de Werkkostenregeling (WKR).</p> <p>De werknemer kan onbelaste kilometervergoeding ontvangen voor de woon-werkkilometers en zakelijke kilometers.</p> <p>Optie is dat de werknemer brutoloon inlevert, waarbij het fiscale (bruto/netto) voordeel van de werknemer ten koste gaat van de vrije ruimte in de WKR.</p> <p>De werkgever kan ook een renteloze lening verstrekken aan de werknemer (met nihilwaardering van het rentevoordeel voor de WKR). Werknemer kan de lening afbetalen via bijvoorbeeld de (onbelaste) kilometervergoeding.</p>	<p>De factuurwaarde van de fiets is belastbaar loon, tenzij vergoed uit de vrije ruimte in de Werkkostenregeling (WKR).</p> <p>De werknemer kan onbelaste kilometervergoeding ontvangen voor de woon-werkkilometers en zakelijke kilometers.</p>	<p>Werkgever heeft een btw-voordeel bij aanschaf (maximaal € 130).</p> <p>Werknemer heeft een privévoordeel en krijgt daarom vanaf 2020 7% bijtelling over de nieuwwaarde van de fiets.</p> <p>Bij terbeschikkingstelling mag de werknemer niet ook nog onbelaste kilometervergoeding ontvangen voor zakelijke of woon-werkreizen (tenzij; zie toelichting hieronder).</p>
<b>Service, verzekering en onderhoud</b>	Werknemer is eigenaar van de fiets en daardoor zelf verantwoordelijk.	Werknemer is eigenaar van de fiets en daardoor zelf verantwoordelijk.	Werkgever is eigenaar van de fiets en daardoor verantwoordelijk.

## Een fiets vergoeden

Je kunt medewerkers een vergoeding geven voor de fiets die ze zelf kopen. De vergoeding is in principe belastbaar loon voor de medewerker. De vergoeding kun je als werkgever differentiëren voor een fiets, e-bike of speedpedelec. Zo biedt de Volksbank sinds 2019 werknemers een vergoeding van € 175 voor een gewone fiets, € 350 voor een e-bike en € 1.000 voor een speedpedelec (op basis van de Werkkostenregeling). Meestal stelt de werkgever dat een werknemer eenmaal in drie jaar gebruik mag maken van deze regeling, maar dat mogen ook vijf jaar zijn.

### Onbelaste kilometervergoeding

De werknemer kan naast de fietsvergoeding ook onbelaste kilometervergoeding ontvangen voor de woon-werkkilometers en zakelijke kilometers.

#### Mogelijke constructies:

- De vergoeding wordt als extra bruto loon aan de medewerker uitbetaald. Deze betaalt hierover inkomstenbelasting.
- De vergoeding wordt ondergebracht in de vrije ruimte van de WKR en netto aan de werknemer uitbetaald. De medewerker betaalt geen inkomstenbelasting.
- De medewerker levert brutoloon in, in ruil voor een (gedeeltelijke) vergoeding van de fiets. Het fiscale voordeel gaat dan ten koste van de vrije ruimte.

## Een fiets verstrekken

Een werkgever kan ook het hele aankoopbedrag betalen. We spreken in dat geval over het 'verstrekken' van een fiets. De werknemer wordt dan de eigenaar. De fiscus ziet de factuurwaarde van de fiets als belastbaar loon voor de medewerker.

### Onbelaste kilometervergoeding

De werknemer kan onbelaste kilometervergoeding ontvangen voor de woon-werkkilometers en zakelijke kilometers.

#### Mogelijke constructies zijn:

- De factuurwaarde van de fiets (de vergoeding) wordt als belastbaar loon verrekend met de medewerker.
- De factuurwaarde wordt ondergebracht in de vrije ruimte van de WKR en netto aan de werkgever uitbetaald. De medewerker betaalt geen inkomstenbelasting.

## Een fiets ter beschikking stellen

De werkgever kan een fiets kopen of leasen en aan de medewerker beschikbaar stellen voor gebruik, de zogenaamde 'fiets van de zaak'. De fiets blijft dan eigendom van de werkgever of – bij leasen – van de leverancier. Dit kan bijvoorbeeld interessant zijn bij duurdere fietsen of (highspeed) e-bikes, of als je een grote vloot e-bikes wilt aanbieden voor zakelijk gebruik. Leasen van fietsen en auto's kan worden gecombineerd; als werkgever kun je de lease-autorijder de mogelijkheid bieden de auto te combineren met een fiets. Leasen maakt het mogelijk kosten te spreiden en medewerkers te ontzorgen (denk aan: rijklaar afleveren, pech onderweg-service et cetera). Het is goed om met een paar zaken rekening te houden als je overweegt om als werkgever een fiets ter beschikking te stellen:

### Onbelaste kilometervergoeding

Een medewerker die een ter beschikking gestelde fiets gebruikt, mag geen onbelaste kilometervergoeding ontvangen voor de woon-werk en zakelijke kilometers.

#### Uitzondering

Als de medewerker geen gebruik maakt van de ter beschikking gestelde fiets maar reist met ov of de auto, is een reiskostenvergoeding wel mogelijk. Werkgever en werknemer moeten dan wel aannemelijk kunnen maken dat de werknemer geen (privé)gebruik heeft gemaakt van de (lease)fiets.

### Aftrekbaarheid van het btw-bedrag

Een werkgever mag bij de aanschaf van een fiets maximaal € 130 btw aftrekken. Als de fiets duurder is dan € 749, kun je als werkgever dus niet alle btw aftrekken.

#### Rekenvoorbeeld

Je koopt voor een goed presterende medewerker een prachtige Stromer ST2S-fiets voor € 8.990, inclusief btw. Deze medewerker betaalt hier als eigen bijdrage € 1.990 aan mee. Over de resterende € 7.000 mag je dan niet 21 procent btw aftrekken (€ 1.470), maar slechts € 130. Je totale kosten bedragen dus € 6.870.

## Bijtelling

Bij privégebruik beschouwt de Belastingdienst de waarde van het privégebruik als belastbaar loon. Het was voorheen een complexe rekensom om de belastbare waarde te bepalen. Vanaf 1 januari 2020 is die complexiteit gelukkig verdwenen. Net als de leaseauto krijgt de leasefiets een vast bijtellingspercentage voor privégebruik. Het percentage voor een leasefiets wordt 7 procent van de consumentenprijs.

### Rekenvoorbeeld

Stel je leaset een speedpedelec van € 3.500 met een maandleasebedrag van € 150. De bijtelling voor de medewerker is dan € 245 per jaar. Bij een belastingtarief van 42 procent betaalt de medewerker € 8,57 per maand.

## Deelfietsen

Tegenwoordig duiken fietsdeelsystemen steeds meer op in het straatbeeld. Ook dit is een vorm van het ter beschikking stellen van een fiets aan medewerkers. Let dus ook hier goed op dat privégebruik belast is. Het gebruik van deze fietsen voor woon-werkverkeer mag, maar ook hier geldt dat het dan weer niet in combinatie mag met een onbelaste reiskostenvergoeding.

## Renteloze lening voor een fiets

Een interessant gegeven is dat in de Werkkostenregeling het rentevoordeel van een personeelslening voor de aanschaf van een fiets, elektrische fiets of elektrische scooter, onder de nihilwaarderingen valt. Dit gaat dus niet ten koste van de vrije ruimte. Een medewerker kan de renteloze lening van de werkgever bijvoorbeeld terugbetalen met de reiskostenvergoeding van € 0,19 per kilometer. Het voordeel voor de werknemer is de niet- betaalde rente op de lening. Voor de werkgever is er een klein financieel nadeel, namelijk de gederfde rente.

## Pensioenbeheerder MN: carbon footprint reduceren

Pensioenbeheerder MN in Den Haag koos een aantal jaar geleden bewust voor een duurzaam vervoersbeleid gericht op ov en fiets. Het primaire doel: het reduceren van de carbon footprint. MN koos voor een strikt parkeerbeleid op basis van reisafstand en reistijd met de auto, ten opzichte van reistijd met ov en carpool. MN heeft een reiskostenvergoeding die fiets en ov extra stimuleren ten opzichte van de auto. Medewerkers kunnen een bijdrage krijgen voor de aanschaf van een fiets of e-bike, en hebben de mogelijkheid van een renteloze lening. Iedere donderdag is er een fietsenmaker op de zaak en er zijn poolauto's en poolfietsen.

## Vergoedingen die fietsgebruik stimuleren

### Kilometervergoeding woon-werk en zakelijk

Als je kilometers met de auto riant vergoedt en fietskilometers niet, en als er voldoende, gratis parkeerruimte bij het kantoor is, dan is het stimuleren van fietsen niet kansrijk. Een randvoorwaarde voor fietsstimulering is dus een kilometervergoeding die concurrerend is met die van ov en auto. Niet alleen voor woon-werkverkeer, maar ook voor zakelijk verkeer. € 0,19 per kilometer is het bedrag dat je als werkgever onbelast mag vergoeden voor woon-werk- en zakelijke reizen.



**Let op: het recht op belastingvrije kilometervergoeding vervalt bij een ter beschikking gestelde fiets.**

### Fietsen aantrekkelijk maken in mobiliteitsbudget

Het mobiliteitsbudget kan sterk sturen op minder autokilometers door te differentiëren tussen auto, ov, fiets en lopen. Een autokilometer kost bijvoorbeeld veel meer budget dan een fietskilometer. Als werkgever kun je ervoor kiezen om het overgehouden budget geheel of gedeeltelijk aan de werknemer uit te keren.

## Best practices

- Achmea wil dat medewerkers die tot 10 kilometer van het werk wonen lopend, fietsend of met het ov naar het werk komen. En daar heeft het de vergoedingen op afgestemd. Per gefietste kilometer wordt 19 cent vergoed; het brutoloon wordt daarbij verlaagd met hetzelfde bedrag als de onbelaste vergoeding. Het ov wordt volledig vergoed. De auto wordt niet vergoed.
- Bij Zorg & Zekerheid komt een werknemer pas in aanmerking voor een parkeerplaats als de reisafstand langer is dan 8,1 kilometer.
- Bij het HagaZiekenhuis betalen werknemers een bedrag voor hun parkeerabonnement. Dat bedrag is hoger naarmate hun reisafstand korter is.
- De Volksbank heeft de woon-werkvergoeding zo aangepast dat medewerkers per dag flexibel kunnen kiezen tussen fiets, ov of autovergoeding. Fietsen wordt gestimuleerd met 13 cent per kilometer. De auto wordt met 9,8 cent per kilometer vergoed. Daarbij geldt een maximum van 40 kilometer per enkele reis, en tot 10 kilometer wordt de auto niet vergoed.
- ABN AMRO heeft het aantal parkeerplaatsen bij zijn kantoren sterk verlaagd. Alleen werknemers die voldoen aan een aantal criteria, zoals een minimale woon-werkafstand, hebben recht op een parkeerplaats. Werknemers worden tegelijkertijd gestimuleerd om op een andere manier naar het werk te reizen, bijvoorbeeld met een fietsregeling en een ov-kaart, zodat ze bij slecht weer ook met het ov kunnen reizen.

## Vergoeden van stallingskosten en OV-fiets

Door de stallingskosten van de eigen fiets op het station te vergoeden, stimuleer je werknemers met de fiets naar het station te reizen. En door de OV-fiets te vergoeden, kunnen medewerkers ook met de fiets van station naar kantoor reizen. Als je als werkgever het stallen en huren van de OV-fiets op de mobiliteitskaart zet (bijvoorbeeld de NS Business Card), maak je het helemaal aantrekkelijk voor de medewerkers. Het abonnement voor OV-fiets is gratis. Een OV-fiets kost per keer € 3,85 incl. btw, tot 24 uur.

## Andere stimuleringsopties

Er zijn ook andere manieren om fietsgebruik te stimuleren. Beloon fietskilometers bijvoorbeeld via Trappers. Of gebruik een app die fietsen beloont. Voorbeelden van apps zijn RingRing en Touro, en de Ik Fiets-app die fietsen in de regio Utrecht beloont. Ze stimuleren ieder op hun eigen manier het gebruik van de fiets en maken inzichtelijk wat het oplevert, bijvoorbeeld in verbrande calorieën of uitgespaarde CO<sub>2</sub>-emissies.

## Zorg voor goede voorzieningen

Met goede voorzieningen neem je als werkgever argumenten weg om niet te fietsen. De basis: een goede fietsstalling met voldoende capaciteit. Liefst overdekt, afgesloten en dicht bij de ingang (dus niet ergens achteraf in een hoekje van het parkeerterrein). En natuurlijk veilig en met handige fietsenrekken die voldoen aan de eisen van Fietsparkeur. Vergeet ook de stopcontacten niet voor elektrische fietsen en scooters. Extra voorzieningen waaraan je kunt denken zijn: douches en kleedruimtes, kluisjes en een fietsreparatieset (minimaal een fietspomp en een bandenplaksetje).

## Deelvoorzieningen

Bij voorzieningen kun je ook denken aan deelauto's. Een reden om niet met de fiets naar werk te reizen, kan zijn dat een medewerker nog een auto nodig heeft voor zakelijke afspraken. Met deelauto's los je dat op. Deelfietsen zijn dan weer handig voor mensen die met auto of ov naar werk komen en een zakelijke afspraak ook op de fiets zouden kunnen doen. Op steeds meer bedrijventerreinen zijn deelfietsen beschikbaar, bijvoorbeeld op Schiphol, de Zuidas en de Waarderpolder in Haarlem.



# 3 Aanpak: hoe stimuleer je werknemers te gaan fietsen?

Fietsstimulering klinkt eenvoudig. Maar reizen naar het werk is voor velen een gewoonte die lastig te veranderen is. Het stimuleren van ander, duurzamer reisgedrag vraagt tijd en een weldoordachte aanpak van de werkgever. In dit hoofdstuk beschrijven we hoe je komt tot een effectieve aanpak.

## Verwachting: fietsen naar werk neemt toe

In Nederland wordt een kwart van de woon-werkreizen per fiets afgelegd.<sup>3</sup> Voor woon-werkverplaatsingen tussen de 1 en 4 kilometer is de fiets het belangrijkste vervoermiddel.<sup>4</sup> Het overgrote deel van onze verplaatsingen (71 procent) is korter dan 7,5 kilometer. Voor 36 procent van deze korte ritten wordt de auto gebruikt. Er kan dus nog veel meer gefietst worden! En door de introductie van elektrische fietsen en highspeed e-bikes (ook wel speedpedelecs genoemd) is dit potentieel nog groter geworden.<sup>5</sup>

Bij een gemiddelde Nederlandse werkgever reist 26 procent van het personeel met de fiets naar het werk. Ons eigen Fietsonderzoek 2017 bevestigde dit beeld. Werkgevers verwachten dat dit percentage de komende vijf jaar stijgt tot 33 procent. Bij werkgevers in steden liggen de percentages hoger. Pricewise in Amsterdam is zo'n werkgever: door dicht bij huis te werven en de auto niet te faciliteren, reist 57 procent met de fiets.

## Maatwerk is noodzakelijk

Fietsstimulering is maatwerk. Wat bij de ene werkgever past, heeft bij de andere geen zin. Zo kan een thuiszorgorganisatie in Den Haag met ambulante medewerkers die veel korte ritten door de stad maken, baat hebben bij leasefietsen of fietsen van de zaak.

3) CBS, *Personenmobiliteit: van en naar het werk*, 2017.

4) CBS, *Fietsen naar het werk populair bij kleine afstanden*, 2008.

5) CBS, *Aantal speedpedelecs met 60 procent gestegen*, 2019.

Bij een andere werkgever past misschien veel beter een goede kilometervergoeding plus aanschafregeling. Of als bijna iedereen met het ov reist, is het misschien veel verstandiger een vergoeding voor de stalling te geven of voor de OV-fiets.

Daarom is het belangrijk van tevoren inzicht te krijgen in de omvang van de doelgroep en de fietspotentie in de organisatie. Wie kunnen er allemaal fietsen, over welke afstanden en met welke frequentie? En is het voor zakelijk of voor woon-werkverkeer? De antwoorden op al deze vragen bepalen hoe jouw fietsbeleid eruit kan zien. Hieronder beschrijven we hoe je daar inzicht in krijgt. Met behulp van de informatie uit hoofdstuk 2 kun je vervolgens effectief fietsbeleid opstellen.

## De omvang van jouw doelgroep en fietspotentie bepalen

Werknemers met een fietsbare afstand tot de werklocatie of een ov-punt, zijn de doelgroep voor jouw fietsbeleid. Wie fietsen nu al en wie zouden er allemaal kunnen fietsen in jouw bedrijf? Een afstand van 7,5 kilometer is prima te fietsen, met een e-bike is een afstand tot 15 kilometer reëel. Met een highspeed e-bike komen nog grotere afstanden in beeld.

Als je de doelgroep(en) in beeld hebt, kun je ook de fietspotentie van het bedrijf bepalen: het aantal medewerkers dat in principe met de fiets, eventueel gecombineerd met ov, naar werk kan reizen. Er zijn twee methoden voor het bepalen van de omvang van de doelgroep: een postcodescan en een enquête.

### Postcodescan

Met behulp van een postcodescan van al je medewerkers maak je een verdeling over de afstandsklassen. In het ideale geval zet je daar de huidige vervoerwijze naast: hoe reizen jouw medewerkers nu?

### Postcodetools

Veel werkgevers hebben postcodetools bij hun afdeling HR of P&O. Er zijn natuurlijk aanbieders van dergelijke tools en ook mobiliteitsadviesbureaus kunnen je helpen met postcodeanalyses. [Kilometerafstanden.nl](http://Kilometerafstanden.nl) en [Afstandberekenen.nl](http://Afstandberekenen.nl) zijn twee voorbeelden van aanbieders.

## Enquête

Hoe medewerkers reizen kun je via een simpele enquête in kaart brengen (zie kader). Vraag hoe mensen nu naar hun werk reizen. En vraag meteen of de fiets of de e-bike een alternatief kan zijn, en onder welke voorwaarden. Behalve voor woon-werkverkeer is de fiets ook prima geschikt voor korte zakelijke reizen, of als aanvulling op ov-ritten. Vraag medewerkers welk deel van de zakelijke verplaatsingen ze met de fiets kunnen maken.

### Enquête onder werkgevers over fietspotentie

Het resultaat van een enquête onder medewerkers zou eruit kunnen zien als onderstaande tabel. De tabel bevat de verdeling naar woon-werkafstand van 397 medewerkers, en daarbinnen de verdeling naar vervoermiddel. Het fietspotentieel – het aantal medewerkers dat tussen de 0 en 15 km van het werk woont – is bij deze werkgever 43 procent van het personeel. Op het moment van de steekproef neemt slechts 20 procent van alle medewerkers de fiets. Een groei van 23 procent is dus mogelijk. De benchmarkcijfers zijn de gemiddelden in Nederland.

woon-werk afstand	vervoermiddel				totaal
	privé-auto	lease-auto	fiets	ov	
0 < 7,5 km	12	7	53	14	<b>86</b>
7,5 < 15 km	24	6	24	28	<b>82</b>
> 15 km	102	42	2	83	<b>229</b>
<b>totaal</b>	<b>138</b>	<b>55</b>	<b>79</b>	<b>125</b>	<b>397</b>

v v v v

gemiddeld genomen vervoersmiddel

werkgever	35%	14%	20%	31%
benchmark	42%	18%	26%	14%

gem. woon-werk afstand	
werkgever	benchmark
> 22%	> 26%
> 21%	> 20%
> 58%	> 54%

## Reisgedrag veranderen

Het stimuleren van fietsen heeft alles te maken met gedragsverandering. Het gaat om meer dan alleen regels veranderen en voorzieningen verbeteren, want dat is meestal niet voldoende. Reisgedrag verander je niet in een dag of een week. Het vergt een lange adem en een goede uitleg.

### Een aantal tips:

- Maak duidelijk waarom fietsen belangrijk is voor het bedrijf (passend bij cultuur, goed werkgeverschap).
- Laat directie en management het goede voorbeeld geven. En laat zien dat fietsen naar het werk niet alleen is voor de supersportieve medewerker die in het weekend de Mont Ventoux beklimt, maar dat iedereen het kan.
- Nieuwe medewerkers hebben nog geen routine aangeleerd en zijn makkelijker te bewegen om de auto te laten staan. Geef nieuwe medewerkers die op fietsbare afstand wonen voor hun eerste werkdag een fietsroutebeschrijving. Of laat ze op hun eerste werkdag ophalen door een 'fietsmaatje'. Laat ze pas na drie maanden kiezen voor een 'definitieve' mobiliteitsoplossing. Geef in de eerste drie maanden een fiets te leen.
- Geef feedback aan de medewerker: inzicht in gereden kilometers, bespaarde CO<sub>2</sub>, gewonnen levensjaren, verdiend bedrag et cetera.
- Maak het leuk: doe mee aan uitdagingen (bijvoorbeeld fietsen voor goede doelen) en competities (bijvoorbeeld Low Car Diet). Ook zijn er apps die je kunt gebruiken (zie paragraaf 'Andere stimuleringsopties').
- Organiseer een fietsmarkt waar mensen allerlei soorten fietsen en e-bikes kunnen uitproberen. Of zet tijdelijk een pool met e-bikes neer die mensen kunnen uitproberen in plaats van de auto.

### Fietsenmaker op de zaak

Pensioenbeheerder MN regelt één keer per maand een 'fietsenmaker op de zaak'. Fietsende medewerkers kunnen dan op kantoor hun fiets laten nakijken en kleine reparaties laten uitvoeren. Op deze manier zorgt MN ervoor dat fietsers veilig naar het werk fietsen, worden de zorg en kosten voor onderhoud uit handen genomen, en wordt zichtbaar gemaakt dat de werkgever fietsen belangrijk vindt.



### Colofon

De Fietswijzer is een initiatief van Anders Reizen en Natuur & Milieu in samenwerking met 3pm, BOVAG en Tour de Force.

### Vormgeving

DeUitwerkStudio

### Contact

Anders Reizen

E-mail: [samenwerken@andersreizen.nu](mailto:samenwerken@andersreizen.nu)

Telefoon: 0348 495 047

Natuur & Milieu

E-mail: [info@natuurenmilieu.nl](mailto:info@natuurenmilieu.nl)

Telefoon: 030 233 13 28

Kennispartners:

